

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Социални последици от новото законодателство за икономическо управление“ (становище по собствена инициатива)

(2012/C 143/05)

Докладчик: г-жа **Gabriele BISCHOFF**

На 14 юли 2011 г. Европейският икономически и социален комитет реши, в съответствие с член 29, параграф 2 от Правилника за дейността си, да изготви становище по собствена инициатива относно:

„Социални последици от новото законодателство за икономическо управление“ (становище по собствена инициатива).

Специализирана секция „Заетост, социални въпроси и гражданство“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 25 януари 2012 г.

На 478-ата си пленарна сесия, проведена на 22 и 23 февруари 2012 г. (заседание от 22 февруари), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с 232 гласа „за“, 8 гласа „против“ и 9 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1 Европа трябва да говори с един глас, да действа по-бързо и не толкова колебливо и да следва правилните рецепти, за да противостои убедително на най-тежката финансова, икономическа криза и криза на доверието от създаването на ЕС досега.

1.2 ЕИСК приветства подхода на правителствата да поправят вродените недостатъци на еврозоната и да въведат елементи на нова архитектура за европейско икономическо управление. Това е необходимо, тъй като досегашните инструменти и процедури не са довели до желаното намаляване на задлъжнялостта и макроикономическите дисбаланси. Новата архитектура на управлението на икономическата политика на Европа обаче следва да спазва демократичните права на държавите членки и на свободно избраните техни парламенти, също както и автономията на социалните партньори и тяхната свобода на колективно трудово договаряне.

1.3 При управлението на преден план наистина стои икономическата политика, но тя ще се отрази преди всичко върху социалните системи, като чрез заплахата с (полу-) автоматични санкции принуди държавите членки да извършат определени реформи. ЕИСК препоръчва интелигентна и устойчива консолидация на бюджета, която да гарантира необходимите социални инвестиции, за да се избегнат социални асиметрии.

1.4 Някои от вече приложените или планирани мерки за икономии ще имат отрицателни последици, например за хората и предприятията, като бъдат ограничени предоставяните от социалните служби услуги или мерките на пазара на труда за уязвимите групи и като се съкращава необходимата социална инфраструктура, например за грижи за деца или за образование. Това ще се отрази отрицателно върху достъпа до услуги и до тяхното качество и по този начин ще влоши сериозно качеството на живот на уязвимите групи.

1.5 ЕИСК посочва, че са налице вродени конфликти между целите на стратегията „Европа 2020“ и на икономическото управление на Европа. Прилагането на Европейския семестър и „пакета от шест законодателни акта“ не бива да подкопава целите, например за намаляване на бедността в рамките на стратегията „Европа 2020“, а всички мерки трябва да бъдат оценявани с оглед на това дали не водят до нарастване на бедността.

1.6 ЕИСК потвърждава, че е спешно необходима оценка на социалните последици от новото законодателство за икономическото управление и призовава най-вече за:

- 1) „социален инвестиционен пакт“;
- 2) своевременно и цялостно участие на представителни организации на гражданското общество, по-специално на социалните партньори поради специфичните им задължения и компетенции, във всички мерки;
- 3) свикването на конвент за насочена към социален напредък концепция при предстоящите изменения на договора;
- 4) „социален спасителен чадър“ чрез равностойна „по-силна социална насоченост“ (*social governance – социално управление*);
- 5) гарантиране и насърчаване на свободата на колективното трудово договаряне на социалните партньори;
- 6) намиране на нови източници на приходи с цел консолидиране на публичните финанси;
- 7) повишаване на ефективността на публичните разходи и осигуряване на тяхната целесъобразност, както и по-засилена борба с избягването на данъчно облагане;

2. Нова структура за преодоляване на кризата

2.1 С Договора от Лисабон беше укрепено социалното измерение на Европа, социалната пазарна икономика беше заложена като цел, основните социални права станаха правно обвързващи, а оценките на социалното въздействие – задължителни за всички проекти и инициативи на ЕС. ЕИСК от дълго време насам изтъква, че социалната пазарна икономика в Европа трябва да съчетава конкурентоспособността със социална справедливост. Освен това икономическата динамика и социалният прогрес не са в противоречие помежду си, а се подкрепят взаимно⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Становище на ЕИСК относно „Социална програма“, ОВ С 182 от 4.8.2009 г., стр. 65.

2.2 ЕИСК изрази задоволство, че с новата стратегия „Европа 2020“ ЕС постигна съгласие да създава интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

2.3 Европейският съюз междуременно се намира в най-тежката криза от основаването си досега. Финансовата криза прерасна в много държави в дълбока икономическа, дългова и социална криза. Освен това сме изправени пред криза на действията и на доверието към европейските институции. Европа трябва да говори с един глас, да действа по-бързо и не толкова колебливо и да следва правилните рецепти.

2.3.1 Вниманието е насочено към програмите за икономии и спасителните чадъри, необходимите мерки за подобряване на икономическото управление (*economic governance*) и за по-голям растеж си остават разпокъсани и недостатъчно прозрачни, липсва дебат „за“ и „против“ по-дълбока интеграция.

2.3.2 Изразяват се все повече опасения, че тази криза на доверието ще прерасне в криза на демокрацията, най-вече с оглед на страха от санкции. ЕИСК подчертава, че пряко избраните национални парламенти в съответствие с техните компетенции и отговорности трябва да могат свободно да определят бюджетите и състава на правителствата.

2.3.3 ЕИСК подчерта вече в няколко становища, че тази криза се превърна в особено сериозно изпитание за Европа. В много страни политиката на икономии предизвиква социално напрежение и подклажда антиевропейски или националистически настроения.

2.4 Политиката на ЕС и националните правителства реагираха на т.нар. дългова криза, която възникна през последните години като следствие от финансовата криза – между другото и поради масираното дерегулиране на финансовите пазари, с форсирани програми за икономии и се опитаха по този начин да успокоят финансовите пазари. Комитетът вече многократно приветства факта, че въпреки съпротивата от много посоки, Европейската комисия представи предложения за данък върху финансовите сделки и за стабилизационни облигации ⁽²⁾.

2.5 Същевременно беше направен опит да се коригират някои от вродените недостатъци на еврозоната и да се въведат елементи на нова архитектура за европейско икономическо управление. Целта е по този начин в бъдеще да се постигнат по-добра координация на икономическата политика, стриктна бюджетна политика и стриктен бюджетен контрол, както и подобряване на конкурентоспособността ⁽³⁾. През есента на 2011 г. Европейският парламент гласува пет регламента и една директива относно реформата на икономическото управление на Европа (т.нар. пакет от шест законодателни акта).

⁽²⁾ Становища на ЕИСК относно „Данък върху финансовите трансакции“, ОВ С 44 от 11.2.2011 г., стр. 81, и относно Годишен обзор на растежа, ОВ С 132 от 3.5.2011 г., стр. 26.

⁽³⁾ Вж. изброените становища в становището на ЕИСК относно „Годишен обзор на растежа“, ОВ С 132, 3.5.2011 г., стр. 26.

2.5.1 Този пакет за икономическо управление се основава на три стълба:

— Укрепване на съществуващия пакт за стабилност и растеж: чрез процедурата при прекомерен дефицит се въвеждат допълнителни, значително по-строги разпоредби за бюджетна консолидация и за ограничаване на държавния дълг, въз основа на които държавите членки са задължени, независимо от развитието на конюнктурата, в рамките на 20 години да сведат настоящата си задължнялост под определената в Договора от Маастрихт горна граница от 60 %. Тази мярка има процикличен характер и потенциално застрашава растежа и заетостта.

— Въвеждане на „процедура при прекомерно неравновесие“: става дума за съвършено нов политически подход на равнище ЕС, чиято цел е да се откриват и балансират макроикономически неравновесия, които биха могли да застрашат стабилността на общата валута.

— Прилагане на Пакта за стабилност и на „процедурата при прекомерно неравновесие“ посредством санкции, които са наистина „осезаеми“. Препоръки на ЕС за оптимизиране на политически решения на национално равнище съществуват още от подписването на Договора от Маастрихт. Съвършено новото обаче е, че напред тези препоръки ще се придружават от почти автоматични санкции за страните от еврозоната. Това трябва да се постигне посредством т.нар. гласуване с обратно мнозинство, което стои под въпрос, тъй като става дума за съвсем нова процедура, която досега не е била включвана в Договора. По-просто казано това означава, че се приема предложението на Комисията за налагане на годишна санкция от 0,1 до 0,2 % от БВП на държава членка, която не се придържа към препоръките на Комисията, освен ако в десетдневен срок Съветът по икономически и финансови въпроси не гласува с квалифицирано мнозинство „против“. По този начин процедурата за санкциониране става до голяма степен автоматична, като държавите членки се принуждават сериозно да спазват препоръките на ЕС.

2.5.2 На 23 ноември 2011 г. Комисията допълни пакета от шест законодателни акта с два нови регламента: един относно по-добрия надзор над държави членки, чиято финансова стабилност е сериозно застрашена, и друг – относно контрола и коригирането на проектобюджетите на държавите членки. С първия се разширяват, засилват и задълбочават специфичните икономически препоръки за държави, които подлежат на прилагането на програми за адаптиране. Неспазването на тези препоръки води до спиране на плащанията от структурните фондове и от социалния фонд на ЕС. С втория регламент Комисията получава по-широки правомощия за надзор върху националните бюджетни процедури, като държавите членки се задължават да въведат обвързващи правила за размера на бюджетните си дефицити. Чрез двата регламента биха се усилили взаимният натиск и присъщата процикличност с добре познатите последици.

2.5.3 Обхващаният шест месеца годишно т.нар. „европейски семестър“ беше въведен, за да се избегнат противоречиви бюджетни искания на държавите членки и да се проследява осъществяването на целите на „Европа 2020“. По този начин трябва да се гарантира, че в бюджетното си планиране държавите членки действително се съобразяват със зададените

от ЕС основни цели своевременно, и то преди гласуването на бюджета за следващата година в съответния национален парламент. При управлението на преден план наистина стои икономическата политика, но тя ще се отрази преди всичко върху социалните системи, като чрез заплахата с (полу-) автоматични санкции принуди държавите членки да извършат определени реформи.

3. Социални последици от новите разпоредби

3.1 През междуременно вече четвъртата година на финансовата и икономическата криза перспективите за икономиката и заетостта в Европа продължават да се влошават. 23 милиона души са без работа, според най-новите данни за броя на безработните⁽⁴⁾ през септември 2011 г. нивото на безработицата е 9,7 % в 27-те държави членки и 10,2 % в еврозоната, което представлява повишаване в сравнение със същия период на предходната година. Между 2008 г. и 2011 г. равнището на младежката безработица се повиши от 15,5 % на 21,4 %, а делът на неактивното население – от 55,6 % на 56,9 %. В Гърция и Испания почти всеки втори млад човек е безработен⁽⁵⁾. Това означава, че повече от пет милиона млади хора нямат работа или възможност за обучение. Отбелязаното до средата на 2011 г. нарастване на броя на зетите с 1,5 милиона не можа да компенсира масираната загуба на 6 милиона работни места по време на кризата. Ръстът на заетостта е резултат главно от увеличаването на броя на срочните трудови договори и на работата на непълно работно време.

3.2 С оглед на това очакваните стойности на растежа бяха коригирани рязко надолу, а Европейската комисия отбелязва в своята публикувана неотдавна есенна прогноза за периода 2011-2013 г., че възстановяването на икономиката на ЕС е спряло и че високата безработица ще се запази на текущото си равнище⁽⁶⁾.

3.3 Световната банкова криза от 2007-2009 г. непосредствено прерасна в настоящата криза на държавния дълг, тъй като държавите вложиха значителни средства в спасяването на банките и в държавни гаранции, за да предпазят паричната система от потъване. Съответно усредненият дълг нарасна от 60 на 80% от БВП, с което полето за прилагане на автоматични стабилизатори и други антициклични мерки беше значително стеснено. Това означава, че политиката по заетостта и социалната политика трябва да понесат основното бреме на адаптирането. Обща характеристика за различните политически инициативи на ЕС е, че трудовите възнаграждения и заплатите се използват като основен инструмент за адаптиране, именно чрез намаляване и дефлация на заплатите.

3.4 ЕИСК е на мнение, че това развитие би могло да има опасни последици както за икономическото благоденствие по принцип, така и за социалната структура в Европа. Както Комитетът за социална закрила подчерта в своя доклад

относно социалното въздействие на икономическата криза, вече предприетите или планираните мерки за икономии ще имат последици за социалното приобщаване, като се съкращават помощите и услугите за уязвими групи, като например хората с увреждания. Това ще се отрази отрицателно върху достъпа до обществени услуги и до тяхното качество, с негативни последици за хората и предприятията⁽⁷⁾. Високите лихвени проценти ще направят почти невъзможно за държавите членки да намалят бюджетния си дефицит и задлъжнялостта си. Гърция например отбелязва от пролетта на 2011 г. досега първичен излишък в държавния си бюджет, но дефицитът продължава да нараства с ненамалващо темпо поради непосилната тежест на лихвите.

3.5 Мерките за икономии, които застрашават именно необходимите социални инвестиции, ще доведат до ускоряване на движението по низходяща спирала. Тъй като не се разкриват нови възможности за растеж, съкращенията на разходите се отразяват същевременно отрицателно върху приходната част и водят например до спад на данъчните постъпления и до увеличаване на социални разходи за безработните. Има опасност от по-нататъшно нарастване на бюджетния дефицит, което би могло да предизвика катастрофални последици за финансовите пазари, които внимателно наблюдават тенденциите във всички държави членки.

3.5.1 Освен това мерките за икономии, чрез които се свива крайното търсене в дадена държава членка, могат да предизвикат верижни реакции в други държави, водещи към низходяща спирала било по веригата за създаване на стойност в целия единен пазар, било чрез търговията. С едновременното въвеждане на програми за икономии в редица държави допълнително се помрачават изгледите за растеж и е възможно по този начин да възникне порочен кръг на несигурност, включително при инвестиции в обучението и повишаването на квалификацията, научните изследвания и иновациите, заетостта и потреблението.

3.6 Според ЕИСК при подготовката и прилагането на мерките на ЕС за управление е необходимо внимателно да се проучи дали и доколко отрицателното икономическо развитие в държавите членки и в регионите не са свързани също и с пазарни неравновесия, процеси на пазарна концентрация и злоупотреба с пазарно положение от страна на големи търговски концерни. Комитетът смята, че срещу тях трябва на всички равнища да се предприемат ефикасни мерки, например координирани данъчни контрамерки, които да се включат в мерките за консолидация. В този контекст конкурентоспособността на МСП би следвало да се укрепи точно както и експортно ориентираното производство. Това следва да се придружава от структурни мерки, необходими за осигуряване на растеж и създаването на работни места.

3.7 ЕИСК изразява съжаление, че всички свързани с това политически мерки се градят на асиметричност и са едностранчиви в структурно отношение. В писмо на комисар Оли Рен се казва, че във връзка с неравновесията в еврозоната Комисията съзнава проблемите, които биха могли да бъдат предизвикани от високите дефицити по платежния баланс, но не

⁽⁴⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/3-31102011-BP/EN/3-31102011-BP-EN.PDF.

⁽⁵⁾ Съвместен доклад за заетостта 2011 г., COM(2011) 815 final, стр. 2 и 4.

⁽⁶⁾ <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/1331&format=HTML&aged=0&language=BG&guiLanguage=en>.

⁽⁷⁾ Съвместна оценка за 2010 г. на Комитета за социална закрила и Европейската комисия за социалното въздействие на икономическата криза и ответните мерки по линия на политиките, стр. 9-10.

смята, че висок излишък по текущата сметка би представлявал проблем за стабилността на общата валута⁽⁸⁾. Предефинирането на понятията за конкурентни позиции предполага, че проблемът е у онзи, който поема бремето на дълга, за да финансира дефицитите по текущата сметка, докато държави, които произвеждат излишъци, биват поощрявани да го правят.

3.8 При идентифицирането на „макроикономически дисбаланси“ Комисията определя показателите по такъв начин, че динамичните тенденции в областта на възнаграденията в отделните икономически сектори се посочват и се разглеждат своевременно, а държавите членки, които са заложили на стагнация на заплатите изобщо не се вземат предвид. Обмислят се „относителни“ сравнения, при които разходите за единица труд се сравняват с тези на основните конкуренти. Това сравнение може да служи за откриване на разминавания в развитието на конкурентоспособността, но не бива да води до това, повишаването на заплатите автоматично да бъде оценявано отрицателно, а ниските заплати и ограничителни колективни трудови договори – положително. Вместо това като ориентиър за повишаването на заплатите и възнаграденията трябва да се признаят развитието на производителността и инфлацията.

3.9 ЕИСК изразява съжаление най-вече, че държавите членки са се ангажирали с мерки и правила за поведение, които са извън техния обхват на действие и върху които не могат да оказват влияние. В член 3 от Регламента на Европейския парламент и на Съвета относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси се споменава механизъм за предупреждение, който се основава на табло с показатели. Чрез тези показатели се определят както долните, така и горните прагови стойности за вътрешните и външните макроикономически дисбаланси, чието надхвърляне трябва да води до процедура при прекомерен дисбаланс. Тези показатели включват и разходите за единица труд, въпреки факта, че те са резултат най-вече от автономно трудово договаряне на социалните партньори и не спадат към държавната икономическа политика.

3.10 Ето защо ЕИСК е на мнение, че социалните партньори – както в цялата еврозона, така и на национално равнище – следва да бъдат включени трайно във прилагането на регламента. Комитетът подчертава, че независимо от формата на институционализиране на сътрудничеството на социалните партньори при прилагането му, не бива да се поставя под въпрос тяхната автономия и че трябва да се спазват в пълна степен Конвенция № 87 и Конвенция № 98 на МОТ. Наред с това зачитането на общите цели на Европейския съюз, по-специално на целта за социалния напредък и хармонизирането на по-високо равнище на социалната политика в ЕС, следва да представляват основен елемент; трябва да се зачитат също така и основните социални права, които произтичат от член 52, параграф 1 на Хартата на основните права на Европейския съюз.

3.11 Във времена на икономически и социални трудности и промени е важно социалните сдружения да бъдат включени в процесите, както и в прилагането на мерки за управление и консолидация. Те дават ценен принос за образованието и превен-

цията, заетостта и социалния мир, който се основава на зачитането на човешкото достойнство и обществената солидарност.

4. Социални последици от мерките в държавите членки

4.1 ЕИСК е особено загрижен за социалните последици от тази криза, които се проявяват ясно в повечето държави членки и препоръчва структурните реформи да бъдат залагани с ориентация към растежа и заетостта. Спазването и насърчаването на правата на работниците и на основни социални права се отразява положително върху цялостната производителност на икономиката. По принцип посредством достатъчно данъчни приходи трябва да се гарантира способността за действие на правителствата и да се води твърда борба с данъчните измами.

4.1.1 ЕИСК отбелязва със загриженост нарастващите национални и регионални различия. Те застрашават особено процеса на обединение, тъй като в рамките на съществуващия Съюз за първи път намалява значително икономическото и социалното сближаване. В миналото социалните и икономическите различия са се задълбочавали временно единствено във връзка с приемането на нови държави членки.

4.2 Комитетът за социална закрила заключава в своя доклад относно „Социалното въздействие на кризата“ („The social impact of the crisis“), че социалното положение на големи части от населението, особено на младежите, работещите на непълно работно време и имигрантите, се е влошило значително вследствие от финансовата и икономическата криза, а безработните във всички държави членки са една от най-застрашените от бедност групи⁽⁹⁾. Последица от това са социалните напрежения и протестите в Гърция, Испания, както и в много други държави членки.

4.3 Последното проучване на Евростат от 2011 г. също показва, че гражданите на ЕС за загрижени и констатирали нарастване на бедността:

Значително и все по-голямо мнозинство от хората в Европа са на мнение, че бедността нараства. На въпроса дали бедността се е увеличила или намаляла през последните три години, 87 % от европейците отговарят, че тя е нараснала. Мнението, че през последните три години бедността се е увеличила, е още по-силно представено отколкото през есента на 2010 г. Само 22 % от европейците считат, че се прави достатъчно за борба с бедността⁽¹⁰⁾.

4.4 ЕИСК изразява дълбока загриженост, че поради социалните последици от преодоляването на кризата разделението в Европа ще се задълбочи още повече и вследствие от това тя ще загуби подкрепата на обществеността. Европа обаче трябва отново да спечели доверието на гражданите.

⁽⁸⁾ Писмо до Jan Vincent-Rostowski от 4 ноември 2011 г. относно третирането на дефицити и излишъци по текущата сметка в процедурата при прекомерен дефицит.

⁽⁹⁾ Вж. „Актуализирана съвместна оценка за 2010 г. от Комитета за социална закрила и Европейската комисия на социалното въздействие на икономическата криза и ответните мерки по линия на политиките“, 26 ноември 2010 г. (16905/10, SOC 793, ECOFIN 786), стр. 2.

⁽¹⁰⁾ Специално издание на Евробарометър № 377.

4.5 Комитетът счита, че трябва да се положат всички усилия, за да може мерките за икономии да не доведат до увеличаване на риска от бедност. Трябва да се направи ефективна оценка на социалните последици, в която да се проучи как при промените условия може да се изпълни целта, през следващите десет години най-малко за 20 милиона души да бъде открит пътят за излизане от бедността и социалното изключване, и какви мерки са необходими за това. Обратната страна на нарастващата бедност са нарастващите състояние и печалби, като в някои държави членки това се стимулира от неподходящите данъчни и бюджетни стратегии. Архитектурата на икономическото управление на Европа и прилагането на Европейския семестър не бива да води до невъзможност да бъде изпълнена целта за намаляване на бедността в рамките на всеобхватната стратегия „Европа 2020 г.“

5. Необходимост от всеобхватни оценки на социалното въздействие

5.1 ЕИСК подчерта през 2011 г., че хоризонталната социална клауза (ХСК, член 9 от ДФЕС) представлява значително нововъведение и задължава Съюза при осъществяването на неговата политика ⁽¹¹⁾.

5.2 Във връзка с това ЕИСК вече подчерта, че ХСК трябва да се прилага по отношение на основните области и цялостната структура на новото социално и икономическо управление на равнище ЕС в рамките на стратегията „Европа 2020 г.“, по които през 2010 г. беше постигнато споразумение в Европейския съвет ⁽¹²⁾. Това включва както Европейския семестър и т.нар. „Пакет от шест законодателни акта“, така и пакта „Евро плюс“ и спасителните чадъри.

5.3 ЕИСК подчертава, че мерките във връзка с кризата в никакъв случай не трябва да водят до нарушаване на правата, гарантирани в Хартата на основните права. От друга страна следва да се определи кои мерки ще бъдат предприети в рамките на една година, за да се гарантира спазването на основните права ⁽¹³⁾.

5.4 Комитетът за социална закрила и Европейската комисия отправиха критика, че досега само няколко държави членки са провели оценка на социалните последици от мерките за консолидиране на бюджета ⁽¹⁴⁾.

5.5 ЕИСК потвърждава, че е спешно необходима оценка на социалните последици от новото законодателство за икономическо управление. ЕС се ангажира да насърчава социалното приобщаване, като това не е свързано само с количествени цели, а и от качествена гледна точка със заложени в Договора основни социални права. Това е свързано пряко с качеството на живот на гражданите и трябва да се отчита и посочва в количествено и качествено отношение в оценките на въздействието. Във връзка с

законодателните предложения бяха направени отделни оценки на въздействието, като при това социалните последици често имаха ограничена роля; освен това резултатите често не бяха вземани предвид ⁽¹⁵⁾.

6. Европа се нуждае от социален инвестиционен пакт

6.1 С оглед на невиданата досега пряка и непряка намеса в социалните права, структури и постижения е необходима цялостна концепция, в рамките на която – въз основа на подробни и независими оценки на социалните последици – да бъдат комбинирани в по-голяма степен следните елементи:

6.1.1 Своевременно и цялостно участие на социалните партньори във всички мерки

6.1.1.1 Всички предприети досега и планирани за в бъдеще мерки следва да се осъществяват само след пълно участие на социалните партньори. Това произтича не на последно място от член 152 от ДФЕС. Това важи също и за обявените чисто икономически или бюджетни изисквания за икономии, които водят до влошаване в социалната област. Като пример за необходимото участие на социалните партньори може да се посочи създаването на работна група на ЕС за Гърция. Освен това социалните сдружения и неправителствените организации трябва да бъдат включени своевременно и цялостно във всички мерки.

6.1.2 „Социален инвестиционен пакт“

6.1.2.1 ЕИСК счита по принцип, че от подобна криза може да се излезе не чрез бюджетни икономии – като в Гърция и други държави членки, а единствено чрез растеж. В рамките на икономическото управление, ЕИСК предлага да се направят устойчиви инвестиции в квалификация, инфраструктура и продукти и да се насърчат инвестиции в социалната икономика, социалното предприемачество ⁽¹⁶⁾ и социалните услуги.

6.1.2.2 Това би трябвало да се осъществи посредством социален инвестиционен пакт. Поради това ЕИСК се присъединява към искането на Vandenbroucke, Nemerijk и Palier за социален инвестиционен пакт. Те виждат неговата основна задача във взаимната подкрепа – както на равнище ЕС, така и в държавите членки – за дългосрочни социални инвестиции и краткосрочни мерки за консолидиране на бюджета. Рамката за това може да бъде създадена чрез целите на стратегията „Европа 2020 г.“. Условие за това е установяването на социален инвестиционен пакт на ЕС в насочените към растеж бюджетна политика и финансови разпоредби. Това означава, че новият макроикономически и бюджетен надзор трябва да бъде допълнен от социален инвестиционен пакт ⁽¹⁷⁾.

⁽¹¹⁾ Становище на ЕИСК относно „Засилване на сближаването и координацията на ЕС в социалната област благодарение на новата хоризонтална социална клауза по член 9 от ДФЕС“, ОВ С 24 от 28.1.2012 г., стр. 29.

⁽¹²⁾ Пак там.

⁽¹³⁾ Становище на ЕИСК относно „Стратегия за ефективно прилагане на Хартата на основните права от Европейския съюз“, ОВ С 376 от 22.12.2011 г., стр. 74.

⁽¹⁴⁾ Вж. бележка под линия № 9.

⁽¹⁵⁾ Например оценката на Европейската мрежа за борба с бедността (ЕМББ) за 2011 г.

⁽¹⁶⁾ Социалното управление на предприятието е основен елемент на европейския социален модел. ЕИСК подкрепя лансирането от страна на Комисията на политическа рамка и план за действие за насърчаване на социалното управление на предприятията в Европа и счита за важно пълното им осъществяване както на равнището на ЕС, така и на национално ниво. Становище на ЕИСК относно „Социално предприемачество и социално предприятие“, ОВ С 24, 28.1.2012 г., стр. 1.

⁽¹⁷⁾ Vandenbroucke, Frank, и др., The EU needs a social investment pact (ЕС се нуждае от социален инвестиционен пакт), OSE № 5, 2011 г., стр. 5.

Комитетът отбелязва с голяма загриженост какви са социалните последици, когато в рамките на мерките във връзка с кризата се съкращават ниските пенсии. Той поставя отново искането Комисията да предприеме първи стъпки в посока на определянето в целия ЕС на подходящи пенсии⁽¹⁸⁾.

6.1.3 Откриване на нови източници на приходи за публичните бюджети

6.1.3.1 Няма да е възможно държавните бюджети да се използват за всичко – от спасяване на банки, увеличаване на социалните разходи и инвестиции в иновациите до стимулиране на предприятията. Неизбежно ще се наложи да бъдат намерени нови източници на приходи за държавата. Това трябва да стане едновременно с повишаване на ефективността на публичните разходи и осигуряване на тяхната целесъобразност. ЕИСК е на мнение, че е необходимо укрепване на данъчната основа на държавите членки, включително и чрез налагане на данък върху финансовите сделки, закриване на „данъчните оазиси“, прекратяване на данъчната конкуренция, както и мерки срещу укриването на данъци. Едновременно с това, ако всички държави членки се ангажират със социални инвестиции и консолидират бюджетите си чрез растеж и реформи, трябва да се постави много по-силен акцент върху качеството на инвестициите. Освен това е уместно цялостно преосмисляне на данъчната система, като ще трябва да бъдат взети предвид въпросите, свързани с приноса на различните видове доходи и имущество⁽¹⁹⁾.

6.1.4 „Социален спасителен чадър“ чрез равностойна „по-силна социална насоченост“ (social governance – социално управление)“

6.1.4.1 Без „социален спасителен чадър“ (Jean-Claude Juncker) архитектурата на ЕС ще остане недовършена и колелото на историята в Европа ще се върне назад. Европа би се превърнала само в един икономически и бюджетен съюз, без каквато и да е ангажираност със социалната пазарна икономика. ЕИСК предупреждава изрично за това.

6.1.4.2 ЕИСК се застъпва за отговорни действия от страна на държавите в икономическата и социалната област (*economic and social governance*). Така например краткосрочната консолидация

трябва да бъде свързана в много по-голяма степен с целите на стратегията „Европа 2020“, за да се постигне засилване на интелигентния растеж, социалното сближаване и социалното приобщаване.

6.1.4.3 ЕС трябва да продължи да гарантира, че при всички икономически и бюджетни мерки се спазват като цяло социалните цели, заложен в първичното право, както и основните социални права, включително и правото на колективно трудово договаряне и на стачка, и че няма да настъпи влошаване на качеството на социалните придобивки.

6.1.5 Свикване на конвент за концепция, насочена към социален напредък при предстоящите изменения на договора

6.1.5.1 ЕИСК настоява категорично за създаване на конвент. С оглед на мащабните изменения на Договора, които са на дневен ред, е необходим както широк дебат, така и демократична легитимност. Както и при последния конвент, трябва да бъдат включени националните парламенти, Европейския парламент, социалните партньори и ЕИСК. Що се отнася до междинния доклад и пътната карта, трябва да се гарантира, че тези изменения на Договора ще получат равностойна социална подкрепа и че резултатът ще бъде включен в предложения за м.март доклад за начина на прилагане на договорените мерки.

6.1.6 Гарантиране и насърчаване на свободата на колективно трудово договаряне на социалните партньори

6.1.6.1 ЕИСК потвърждава своята позиция, че запълненията, произтичащи от Хартата на основните права, се отнасят за всички органи и институции за ЕС, поради което са абсолютно недопустими намеси в свободата на колективно трудово договаряне и Европейската комисия е задължена да предприеме незабавни действия срещу това. Тя в никакъв случай не бива да отправя препоръки към държавите членки, в които се съдържа нарушаване на Хартата на основните права. Задължена е също така не само да направи всичко за спазване на основните права, но и да ги насърчава. Кризата е тест за това, до каква степен в Европа е залегнала културата на спазване на основните права⁽²⁰⁾.

Брюксел, 22 февруари 2012 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

⁽¹⁸⁾ Становище на ЕИСК относно „Зелена книга за пенсиите“, ОВ С 84 от 17.3.2011 г., стр. 38.

⁽¹⁹⁾ Становище на ЕИСК относно „Резултати от срещата на върха по заетостта“ - параграф 3.4.2., ОВ С 306 от 16.12.2009 г., стр. 70.

⁽²⁰⁾ Вж. бележка под линия № 13.